

Kryteria i procedura wyboru formy opodatkowania dochodów

Michał Poszwa*

Streszczenie: *Cel* – Celem artykułu jest identyfikacja kryteriów wyboru formy opodatkowania dochodów oraz wskazanie procedury, która może być zastosowana dla ustalania najkorzystniejszej dla danego podatnika formy podatku dochodowego.

Metodologia badania – W artykule wykorzystano metodę analizy aktów prawnych oraz literatury przedmiotu.

Wynik – Efektem opracowania jest wskazanie kryteriów wyboru oraz procedury analitycznej, jakie mogą być zastosowane w warunkach wyboru formy opodatkowania dochodów. Decyzja dotycząca podatku dochodowego powinna wynikać z określonych kryteriów odzwierciedlających cechy jakościowe oraz przewidywaną wysokość podatku.

Oryginalność/wartość – W artykule przedstawiono kompleksowe podejście do problemu wyboru najkorzystniejszej formy podatku dochodowego, a także wskazano sposób prowadzenia analizy i rachunku opłacalności uwzględniający indywidualne preferencje i sytuację podatnika.

Słowa kluczowe: podatek dochodowy, kryteria wyboru, rachunek opłacalności

Wprowadzenie

Osiągnięcie dochodów wiąże się z koniecznością rozliczenia i zapłaty podatku dochodowego. Dochody osiągane są przez różne podmioty (osoby fizyczne, osoby prawne) i z różnych źródeł. Wielość sposobów uzyskiwania dochodów odzwierciedlona jest w przepisach podatkowych, w których dąży się do uwzględnienia ich specyfiki. Jednocześnie regulacje podatkowe służą realizacji celów różnych polityk, w tym przede wszystkim polityki gospodarczej. Przedstawione uwarunkowania skutkują między innymi stosowaniem regulacji o charakterze parametrycznym, które powinny być uwzględniane przy podejmowaniu wielu decyzji przez podatników. Należy przy tym uwzględnić dwie okoliczności.

Po pierwsze, nie w każdej sytuacji istnieje możliwość (albo konieczność) wyboru podatkowego. Na przykład osoby uzyskujące dochody z pracy czy emerytury podlegają wyłącznie podatkowi według skali podatkowej. Mogą one jednak wpływać, w pewnym stopniu, na wysokość podatku (np. poprzez wybór rozliczenia wspólnego). Z kolei uzyskujący dochody z najmu mają możliwość wyboru formy podatku dochodowego, tzn. według skali lub ryczałtu od przychodów.

* dr Michał Poszwa, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, e-mail: michal.poszwa@ue.wroc.pl.

Po drugie, decyzje podatkowe mają zróżnicowany charakter. Najczęściej podatek jest jednym z wielu parametrów określonej sytuacji decyzyjnej. Jest to tzw. podatkowa decyzja częściowa (Jamroży, Kudert, 2013, s. 28). Problem podatkowy nie ma tutaj charakteru autonomicznego. Na przykład wybór formy finansowania wiąże się z koniecznością uwzględnienia wielu czynników, w tym również podatkowego. Jednak wpływ podatku na ostateczną decyzję może być zarówno znaczący, jak również niewielki bądź nawet zerowy. Możliwe są również sytuacje, w których decyzja podatkowa ma charakter autonomiczny, co oznacza, że skutki decyzji dotyczą wyłącznie wysokości obciążenia podatkowego (zobowiązanie podatkowe, koszty obsługi, ryzyko). Na przykład wybór między rozliczeniem indywidualnym a rozliczeniem wspólnym w podatku dochodowym od osób fizycznych dokonywany jest wyłącznie przy uwzględnieniu jego konsekwencji dla wysokości podatku od gospodarstwa domowego. Rozpoznanie charakteru decyzji podatkowej ma bardzo duże znaczenie dla oceny rzeczywistych korzyści podatkowych. Często jest bowiem tak, że korzyści te są ograniczane lub niwelowane przez koszty i utracone korzyści o charakterze niepodatkowym.

Jednym z istotnych problemów decyzyjnych jest wybór formy opodatkowania dochodów. Obowiązujące przepisy konstytuują różne formy podatku dla dwóch źródeł dochodów – z najmu oraz z pozarolniczej działalności gospodarczej. Wybór najkorzystniejszej formy podatku dochodowego powinien bazować na indywidualnej sytuacji podatnika i zgłaszanych przez niego preferencjach dotyczących rodzaju oczekiwanych korzyści (np. wysokość podatku, ryzyko podatkowe, koszty obsługi). Procedura wyboru składa się z określonych kolejnych kroków, które polegają na:

- ustaleniu zakresu wyboru dostępnego dla danego podatnika, gdyż w rzeczywistości nie wszyscy podatnicy mają możliwość wyboru,
- ustaleniu kryteriów wyboru, które pozwolą na wielostronną analizę i ocenę wad oraz zalet poszczególnych dostępnych form podatku dochodowego,
- poprowadzeniu rachunku opłacalności, a więc ustalaniu podatku najniższego dla wyznaczonego okresu.

Decyzja o wyborze formy podatku dochodowego może mieć charakter zarówno autonomiczny, jak i częściowy. Bardzo często wybór formy podatku wiąże się z konsekwencjami pozapodatkowymi, dlatego podatnik powinien indywidualnie określić znaczenie kryterium podatkowego przy podejmowaniu decyzji. Przedstawiona analiza dotyczy w szczególności wyboru formy opodatkowania dochodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej, a jej celem jest wskazanie kryteriów i procedury wyboru formy podatku dochodowego.

1. Formy podatku dochodowego

Decyzje podatkowe mogą być podejmowane jedynie wówczas, gdy istnieje możliwość wyboru sposobu realizacji obowiązków podatkowych. Możliwość ta musi być skonkretyzowana i dotyczyć danego podatnika. Zróżnicowanie form podatku dochodowego odbywa się według kryteriów (por. Poszwa, 2007, s. 28–29):

- a) formy prawnej – opodatkowanie osób fizycznych i osób prawnych (wraz z innymi jednostkami);
- b) sposobu ustalenia podatku – podatek progresywny, proporcjonalny, kwotowy;
- c) sposobu określenia podstawy obliczenia podatku – podatek na zasadach ogólnych oraz podatek ryczałtowy (uproszczony).

Szczególną uwagę należy skierować na sposób określenia podstawy obliczenia podatku. Podatek na zasadach ogólnych to podatek dochodowy ustalany od dochodu, a więc wyniku działalności ustalanego według zasad podatkowych jako nadwyżka podatkowych przychodów nad kosztami ich uzyskania (por. Poszwa, 2016). Wynik podatkowy (dochód lub strata podatkowa) nawiązuje do rzeczywistych efektów działalności. Jest to nawiązanie ułamne, ponieważ wynik podatkowy ustala się z uwzględnieniem fiskalnej i stymulacyjnej funkcji podatku. Można jednak stwierdzić, że istotą konstrukcji na zasadach ogólnych jest uwzględnienie źródła podatku, czyli skali efektów prowadzenia działalności. Podatek ryczałtowy natomiast ma charakter uproszczony, ponieważ podstawa jego obliczenia nie nawiązuje do wyniku działalności. Wysokość podatku ryczałtowego zależy od z góry określonych parametrów odzwierciedlających skalę działalności (np. przychody, liczba pracowników).

W polskim systemie podatkowym mogą być stosowane formy podatku dochodowego:

- d) podatek dochodowy od osób prawnych (proporcjonalny 19 lub 15%, na zasadach ogólnych) – na podstawie ustawy z dnia 15.02.1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. 2016, poz. 1888);
- e) podatek dochodowy od osób fizycznych według formuły progresywnej (progresywny 18 i 32%, na zasadach ogólnych);
- f) podatek dochodowy od osób fizycznych według formuły liniowej (proporcjonalny 19%, na zasadach ogólnych) – oba na podstawie ustawy z dnia 26.07.1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. 2016, poz. 2032);
- g) ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (proporcjonalny 2%, 3%, 5,5%, 8,5%, 17%, 20% od przychodu, ryczałtowy);
- h) karta podatkowa (kwotowy, ryczałtowy) – oba na podstawie ustawy z dnia 20.11.1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz.U. 2016, poz. 2180);
- i) podatek tonażowy (proporcjonalny 19% od dochodu, ryczałtowy) – na podstawie ustawy z dnia 24.08.2006 r. o podatku tonażowym (t.j. Dz.U. 2014, poz. 511, z późn. zm.);
- j) zryczałtowany podatek w zakresie budowy statku lub przebudowy statku (proporcjonalny 1% od przychodu, ryczałtowy) – na podstawie ustawy z dnia 6.07.2016 roku o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych (Dz.U., poz. 1206).

Podatki dochodowe od osób fizycznych i prawnych ustala się od dochodu ustalonego w księgach według właściwych stawek z uwzględnieniem odliczeń od dochodu i od podatku. Efektywne opodatkowanie zależy zatem od stawek oraz różnego dla poszczególnych

konstrukcji zakresu odliczeń. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych ustala się od przychodu według stawek zależnych od rodzaju działalności oraz z uwzględnieniem odliczeń od przychodu i podatku. Karta podatkowa ustalana jest w wysokości określonej stawki kwotowej zależnej od rodzaju i skali działalności i pomniejszanej o odliczenia. Podatek tonażowy ustala się według stawki proporcjonalnej 19% od dochodu ustalonego ryczałtowo jako iloczyn dobowej stawki i okresu eksploatacji np. statku oraz bez uwzględniania odliczeń. Podatek zryczałtowany w zakresie budowy i przebudowy statku ustala się od przychodu według stawki 1% oraz bez uwzględniania odliczeń.

Podatek dochodowy jest podatkiem powszechnym. Domyślną formą podatku stosowaną bez żadnych ograniczeń przez osoby prawne i fizyczne jest odpowiednio podatek dochodowy od osób prawnych oraz podatek dochodowy od osób fizycznych według formuły progresywnej. Pozostałe formy opodatkowania mogą być stosowane, jeżeli podatnik spełnia warunki (nie jest wyłączony ze stosowania podatku) oraz po złożeniu odpowiedniej deklaracji wyboru. Wyłączenie ze stosowania formy podatku związane jest z samozatrudnieniem (np. podatek dochodowy od osób fizycznych według formuły liniowej), skalą działalności (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa), przedmiotem działalności (wszystkie podatki ryczałtowe). Uwagę zwracają dwie konstrukcje dotyczące wąskich grup podatników: podatek tonażowy (dedykowany „przedsiębiorcom żeglugowym”) oraz zryczałtowany podatek w zakresie budowy i przebudowy statku (dedykowany „przedsiębiorcom okrętowym”). Możliwość ich stosowania jest zatem bardzo mocno ograniczona, a ostatni z wymienionych ma stanowić według intencji ustawodawcy instrument wspierający rozwój przemysłu stoczniowego (por. tytuł ustawy).

2. Zakres wyboru formy podatku dochodowego

Analiza zasad obowiązywania przedstawionych form podatku dochodowego prowadzi do wniosku, że w praktyce występują trzy rodzaje sytuacji decyzyjnych. Po pierwsze, dla podatników-osób prawnych istnieje ograniczony wybór między podatkiem na zasadach ogólnych a podatkiem ryczałtowym i dotyczącym „przedsiębiorcy żeglugowego” oraz „przedsiębiorcy okrętowego”. Po drugie, dla podatników będących osobami fizycznymi istnieje szeroki wybór między podatkiem na zasadach ogólnych według formuły progresywnej i liniowej oraz między podatkami ryczałtowymi. Wybór ten jest ograniczony przedmiotem i skalą działalności. Obie przedstawione sytuacje oznaczają decyzje o charakterze autonomicznym lub zbliżonym do autonomicznego. Podatnik może bowiem dokonywać wyboru podatkowego dla określonej formy prawnej i zakresu przedmiotowego działalności. Jednak możliwa jest sytuacja, w której podatnik będzie dostosowywał zakres działalności do możliwości stosowania podatku albo stosował dodatkowe kryteria wyboru formy podatku (np. zrezygnuje ze stosowania ryczałtu ze względu na ubieganie się o finansowanie zewnętrzne ułatwione przy zasadach ogólnych).

Trzecia sytuacja decyzyjna dotyczy wyboru między podatkiem dochodowym od osób prawnych i od osób fizycznych. Jest to podatkowa decyzja częściowa, gdyż wybór formy podatku jest elementem wyboru formy prawnej działalności. Znaczenie kryterium podatkowego zależy od innych celów i preferencji przedsiębiorcy (np. w zakresie ryzyka). Porównanie obciążenia przedsiębiorcy prowadzącego działalność w formie osoby fizycznej i prawnej powinno uwzględniać konieczność zapłaty składek ubezpieczeniowych w przypadku osoby fizycznej oraz fakt podwójnego opodatkowania dochodów uzyskiwanych w formie osoby prawnej. Biorąc pod uwagę wysokość składek obciążających osobę fizyczną należy zauważyć, że przy relatywnie niskim dochodzie korzystniejsza podatkowo może być działalność prowadzona w formie osoby prawnej. Jednak przy odpowiednio wysokich dochodach decydujące znaczenie ma fakt podwójnego opodatkowania dochodów od osoby prawnej.

Dla oceny opłacalności podatkowej osób fizycznych i prawnych decydujące znaczenie mają reguły (Litwińczuk, 2016, s. 30) przyjęte do opodatkowania spółek niemających osobowości prawnej (zasada transparentności – podmiotem podatku są wspólnicy) oraz spółek kapitałowych (zasada rozdziału – podmiotem podatku są spółka i wspólnicy). Biorąc pod uwagę wysokość stawek obowiązujących w podatkach od osób fizycznych i prawnych oraz podwójne opodatkowanie dochodów ze spółki kapitałowej, można stwierdzić „wyższość” spółek osobowych (Mazur, 2012, s. 150), mimo że ich status podatkowy może być źródłem wątpliwości i ryzyka (Sobiech, 2016). Zatem wybór spółki kapitałowej na formę prowadzenia działalności związany jest z innymi kryteriami decyzyjnymi niż podatek dochodowy.

Konkludując, należy stwierdzić, że część podmiotów zarówno osób fizycznych, jak i prawnych nie dysponuje prawem wyboru formy podatku dochodowego. Jest to spowodowane przedmiotem działalności albo powiązaniem określonymi jako samozatrudnienie. W praktyce problem wyboru formy podatku dochodowego będzie dotyczył głównie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W dalszej części opracowania przedstawiono kryteria oraz procedury rachunkowe dotyczące wyboru podatkowego przez osoby fizyczne. Proponowane rozwiązania mają zastosowanie również do wyborów dokonywanych przez osoby prawne.

3. Kryteria wyboru formy podatku dochodowego

Przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi dokonują wyboru formy podatku dochodowego według określonej procedury. Pierwszym krokiem jest ustalenie zakresu wyboru. Może to być wybór między podatkami na zasadach ogólnych według formuły progresywnej i liniowej, między podatkami na zasadach ogólnych a ryczałtowymi oraz między podatkami ryczałtowymi.

Wybór formy podatku odbywa się według odpowiednich kryteriów, które pozwolą na obiektywną ocenę podatku. Indywidualizacja oceny następuje przez nadanie poszczególnym kryteriom określonej rangi przez danego podatnika. Analiza poszczególnych form

podatku (por. Szlęzak-Matusewicz, 2013, s. 236) pozwala na wskazanie ich podstawowych zalet i wad. W podatku na zasadach ogólnych do zalet należy zaliczyć powiązanie wysokości podatku z wysokością dochodu, możliwość wpływania na wysokość podatku, relatywnie szeroki zakres odliczeń. Wadami podatku ogólnego są znaczące ryzyko podatkowe, relatywnie kosztowne rozliczenie oraz progresja podatkowa. W przypadku podatków ryczałtowych należy wskazać takie zalety, jak relatywnie niskie obciążenie przy wysokiej dochodowości, proste rozliczenie, niskie ryzyko podatkowe. Wadami podatków ryczałtowych są: wysokie obciążenie przy niskiej dochodowości, ograniczony zakres odliczeń oraz limity ich stosowania.

Dokonując wyboru formy podatku dochodowego podatnik powinien stosować następujące kryteria oceny:

- koszty ewidencji i rozliczeń, które odzwierciedlają ogólną uciążliwość i wydatki na obsługę podatku,
- ryzyko podatkowe, które oznacza możliwość wystąpienia konsekwencji podatkowych innych niż oczekiwane przez podatnika (trudności interpretacyjne, pomyłki itp.),
- elastyczność podatku, która oznacza możliwość wpływania na wysokość podatku oraz ryzyko podatkowe,
- wysokość podatku, a więc przewidywaną w danym roku wysokość zobowiązania.

Pierwsze trzy kryteria pozwalają z góry określić miejsce podatku w rankingu. Według kryterium kosztów ewidencji i rozliczeń niewątpliwie korzystniejsze są podatki ryczałtowe ze względu na swoją prostą konstrukcję i brak konieczności ustalania w szczególności kosztów. Kryterium to traci na znaczeniu dla podatników, którzy zobligowani są do rozliczania podatku od towarów i usług oraz rozliczania osób zatrudnionych. W takim przypadku oszczędności dotyczące podatku dochodowego mogą nie być znaczące. Należy przyjąć, że w zarządzaniu przedsiębiorstwem istotne jest unikanie nieprawidłowości w zakresie zobowiązań podatkowych (Łukaszewicz-Obierska i in., 2013, s. 23). Prosta konstrukcja podatku ogranicza również ryzyko związane z jego stosowaniem, gdyż mniej jest sytuacji, w których możliwe jest popełnienie błędu. Niższe ryzyko ryczałtów wynika również z faktu, że relatywnie łatwo można się z nich wycofać w ciągu roku podatkowego, co nie jest możliwe w przypadku zasad ogólnych (należy jednak uwzględnić specyfikę podatku tonażowego i ryczałtu dotyczącego budowy statku). Według kryterium elastyczności niewątpliwie korzystniejszy jest podatek na zasadach ogólnych. Podatnik uzyskuje możliwość wpływania na wysokość podatku poprzez przychody i przede wszystkim koszty (Wyciśłok, 2013, s. 318–322) oraz możliwość rozliczania strat bieżących i z lat poprzednich. Istotną wadą podatków ryczałtowych w tym zakresie jest oderwanie podstawy obliczenia od źródła podatku (automatyzm opodatkowania).

Według kryterium wysokości podatku najkorzystniejsza jest ta konstrukcja, przy której kwota do zapłaty jest najniższa w danym roku. W określonych sytuacjach (np. podatek tonażowy) należy przyjąć dłuższy okres szacowania wysokości zobowiązania podatkowego. Przewidywana kwota podatku ustalana jest dla określonej sytuacji. Każdy z analizowanych

podatków może być wysoki albo niski w zależności od relacji przychodów i kosztów w danym okresie. Kryterium przewidywanej wysokości podatku podlega szczegółowej kwantyfikacji i wymaga przeprowadzenia rachunku opłacalności.

4. Rachunek opłacalności – ustalenie podatku najniższego w danym okresie

W przypadku osób fizycznych rachunek opłacalności prowadzony jest dla najbliższego roku obrotowego. Wynika to z faktu, że osoba fizyczna (mająca prawo wyboru) może zmienić podatek w każdym roku. Ustalenie podatku najniższego może być dokonane na dwa sposoby. Pierwszy polega na obliczeniu przyszłego podatku na podstawie planowanych przychodów i kosztów (najlepiej w kilku wariantach). Drugi sposób polega na porównaniu form podatku poprzez obliczenie wielkości granicznych, które decydują o opłacalności. W każdym przypadku rachunek prowadzi się przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji podatnika określonej w szczególności przez ewentualne dodatkowe dochody (osiągane poza działalnością gospodarczą np. z pracy) opodatkowane według skali oraz przez zakres ewentualnych odliczeń od dochodu i od podatku (np. ulga na dzieci). Im wyższe dochody uzyskiwane poza działalnością gospodarczą, tym mniej opłacalny podatek według formuły progresywnej. Im większe odliczenia, tym potencjalnie wyższa opłacalność podatku według formuły progresywnej. Analiza opłacalności powinna być prowadzona dla łącznego opodatkowania dochodów gospodarstwa domowego. W rachunku opłacalności uwzględnia się w szczególności obowiązkowe składki ubezpieczeniowe.

Ustalenie podatku najniższego w danym roku odbywa się dwuetapowo:

- ustalenie podatku zerowego,
- porównanie form podatku.

W pierwszym etapie ustala się tzw. podatek zerowy. Polega to na wyznaczeniu wielkości granicznych, przy których ze względu na odliczenia (od dochodu i/lub od podatku) podatek wyniesie zero. W przypadku karty podatkowej ustala się graniczną stawkę podatku (równą wysokości składki ubezpieczenia zdrowotnego), przy której podatek nie jest płacony. Dla ryczału od przychodów ewidencjonowanych ustala się graniczny przychód, do którego podatek wynosi zero. Dla podatku według formuły progresywnej i liniowej ustala się graniczny dochód, do którego podatek nie jest płacony. Wysokość granicznego dochodu (przychodu), do którego podatek nie jest płacony, zależy od indywidualnej sytuacji podatnika (odliczeń i/lub dodatkowych dochodów). Jeżeli podatnik spełnia ustalone kryterium np. dochodu granicznego, to powinien wybrać podatek, przy którym zobowiązanie wyniesie zero zł.

Jeżeli nie jest możliwe „uzyskanie” podatku zerowego wówczas należy ustalić, który podatek pozwoli na minimalizację kwoty zobowiązania. W tym celu należy porównać poszczególne formy podatku. Porównanie polega na ustaleniu granicznej wielkości (dochodu, przychodu, dochodowości), która decyduje o opłacalności danej formy podatku. Uwzględniając indywidualną sytuację podatnika, oblicza się wysokość wielkości granicznej.

Porównując podatek na zasadach ogólnych według formuły progresywnej z podatkiem według formuły liniowej, ustala się graniczny dochód, powyżej którego korzystniejszy jest podatek proporcjonalny. Jeżeli podatnik spodziewa się osiągnięcia dochodu ponad kwotę graniczną, to powinien wybrać podatek według formuły liniowej. Formuła ta jest coraz później opłacalna w sytuacji coraz wyższych odliczeń, które mogą być stosowane wyłącznie przy formule progresywnej.

Porównanie podatku na zasadach ogólnych z kartą podatkową polega na ustaleniu granicznego dochodu dla danej stawki karty, powyżej którego korzystniejsza jest karta podatkowa. Z kolei porównanie karty podatkowej i ryczału od przychodów ewidencjonowanych polega na ustaleniu granicznego przychodu, powyżej którego korzystniejsza jest karta. Porównanie odbywa się dla określonej stawki karty i stawki ryczału od przychodów ewidencjonowanych.

Porównanie podatku dochodowego na zasadach ogólnych (formuła progresywna i liniowa) z ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych (bądź podatkiem ryczałtowym w zakresie budowy statku) polega na ustaleniu granicznej dochodowości, powyżej której korzystniejszy jest podatek ryczałtowy (por. Ickiewicz, 2009, s. 189). Porównanie odbywa się dla określonej stawki ryczału, przy uwzględnieniu indywidualnych odliczeń podatnika. Należy zauważyć, że im wyższa dochodowość działalności i im wyższe dochody uzyskiwane poza działalnością gospodarczą, tym wyższa szansa na opłacalność podatku ryczałtowego.

Uwagi końcowe

Zróznicowanie form opodatkowania dochodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej pozwala na wybór takiego sposobu rozliczenia, przy którym efektywne obciążenie będzie najniższe. Ocena korzyści wynikających z zastosowania podatku powinna uwzględniać nie tylko wysokość przewidywanego zobowiązania, ale również koszty obsługi, ryzyko podatkowe oraz możliwość kształtowania wysokości podatku.

Znaczenie poszczególnych kryteriów wyboru formy opodatkowania określone jest indywidualnie przez podatnika. Może on przykładowo uznać, że korzystne jest zapłacenie wyższego podatku, ale jednocześnie minimalizacja kosztów ewidencji i rozliczeń oraz ryzyka podatkowego. Na uzyskanie takiego efektu pozwalają podatki ryczałtowe. Ryczały są preferowane również w sytuacji, gdy działalność gospodarcza prowadzona jest obok innych aktywności, z których dochody opodatkowane są według skali.

Dla większości podatników najważniejszym kryterium wyboru formy podatku dochodowego jest jego wysokość. Ustalenie podatku najniższego odbywa się poprzez ustalenie granicznych wielkości decydujących o opłacalności. Ich zastosowanie polega na porównaniu z wielkościami planowanymi przez podatnika. Ostateczna decyzja podejmowana przez podatnika obarczona jest zawsze ryzykiem, ponieważ forma podatku powinna być wybrana z góry.

Literatura

- Ickiewicz, J. (2009). *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw*. Warszawa: PWE.
- Jamroz, M., Kudert, S. (2013). *Optymalizacja opodatkowania dochodów przedsiębiorców*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Kozłowska, J. (2011). *Optymalizacja podatkowa przedsiębiorstwa w dobie kryzysu*. Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Litwińczuk, H. (red.) (2016). *Opodatkowanie spółek*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Łukaszewicz-Obierska, A., Ziobrowski, J., Jędruszek, O. (2013). *Zarządzanie ryzykiem podatkowym*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Mazur, Ł. (red.) (2012). *Optymalizacja podatkowa*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Poszwa, M. (2016). Ustalanie wyniku podatkowego. W: E. Nowak (red.), *Rachunkowość. Zasady i metody* (s. 136–162). Warszawa: PWE.
- Poszwa, M. (2007). *Zarządzanie podatkami w małej i średniej firmie*. Warszawa: C.H. Beck.
- Sobiech, A. (2016). *Opodatkowanie spółek osobowych*. Warszawa: C.H. Beck.
- Szłęzak-Matusewicz, J. (2013). *Zarządzanie podatkami osób fizycznych*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Wyciślik, J. (2013). *Optymalizacja podatkowa. Legalne zmniejszanie obciążeń podatkowych*. Warszawa: C.H. Beck.

THE CRITERIA AND PROCEDURE FOR SELECTING THE FORM OF INCOME TAXATION

Abstract: *Purpose* – The purpose of this article is to identify the criteria for selecting the form of taxation and an indication of the procedure, which can be used for determining the most advantageous for the taxpayer's income tax forms.

Design/methodology/approach – The article uses the method of analysis of legal acts and literature.

Findings – The result of the study is to identify the selection criteria and analytical procedures that can be applied in conditions choose the form of taxation. The decision on the income tax should be due to specific criteria which reflect the quality characteristics and the expected amount of tax.

Originality/value – This paper presents a comprehensive approach to the problem of selecting the most favorable income tax forms, and also indicated the conduct of analysis and account profitability taking into account individual preferences and the situation of the taxpayer.

Keywords: income tax, criteria of choice, account profitability

Cytowanie

- Poszwa, M. (2017). Kryteria i procedura wyboru formy opodatkowania dochodów. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, 1* (85), 153–161. DOI: 10.18276/frfu.2017.1.85-13.